

Onderzoeksprogramma 2008 – 2009

1. Inleiding

De Rekenkamer onderzoekt de doeltreffendheid, de doelmatigheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur. Per onderwerp zal worden aangegeven of het accent van het voorgenomen onderzoek ligt bij doeltreffendheid, doelmatigheid of rechtmatigheid.

Doeltreffendheid richt zich op de resultaten van het gevoerde beleid.

Doelmatigheid richt zich op de vraag of de resultaten tegen de laagst mogelijke kosten zijn geleverd.

Rechtmatigheidonderzoek beoogt niet de werkzaamheden van de accountant over te doen. Dit type onderzoek richt zich vooral op de vraag of het handelen van het gemeentebestuur in overeenstemming is met bestaande wet- en regelgeving.

2. Onderzoeksprogramma 2008 - 2009

Voor de periode 2008 – 2009 heeft de Rekenkamer uit de hierna gepubliceerde groslijst de volgende onderwerpen in het onderzoeksprogramma 2008 – 2009 opgenomen¹:

- a. Grondbedrijf (2008)
- b. Invoeren WMO (2008 en 2009)
- c. Jeugdzorg (2009)
- d. Risicobeheersing grote projecten (2009)
- e. Leerlingenvervoer (2009)
- f. Reserves en voorzieningen (2008)

Een toelichting op deze onderwerpen vindt u in de groslijst.

3. Groslijst onderzoeksonderwerpen Rekenkamer 2007

Voor de periode 2008 – 2009 staan de volgende onderwerpen (op alfabetische volgorde) in de groslijst:

1. *Basisregistraties*

Ten behoeve van de gemeentelijke administraties wordt een groot aantal gegevensbestanden onderhouden waarin de gegevens vastliggen, die voor verschillende processen gebruikt worden. De gemeente heeft hiertoe intern beleid geformuleerd. Een van de eisen waaraan deze gegevensbestanden moeten voldoen is uitwisselbaarheid. Zodoende hoeft een bepaald gegeven slechts op een plaats te worden bewaard, hetgeen binnen de gemeente fouten voorkomt en voor de burger zit het voordeel in het eenmalig beschikbaar stellen van de benodigde informatie. Verder is het belangrijk, dat de basisregistraties regelmatig op juistheid en volledigheid worden gecontroleerd. Vragen die zich voordoen zijn o.m.:

Op welke wijze is dit georganiseerd? Voldoen de processen aan de gestelde eisen? Op welke wijze worden de bestanden gecontroleerd op juistheid en volledigheid? Op welke wijze vindt kwaliteitscontrole en – borging plaats? Op welke wijze wordt aan college en raad gerapporteerd over de kwaliteit van de gegevensbestanden?

Dit onderzoek richt zich vooral op de doelmatigheid van het gevoerde beleid.

2. *Bataviahaven*

Bataviahaven is aangelegd met behulp van publieke middelen en is voor zover bekend een openbare haven. De begrote kosten van de exploitatie van Bataviahaven bedragen € 159.000, waarvan € 30.000 subsidie voor de Stichting Bataviahaven. Daar staat een niet-begrote Rijksbijdrage tegenover van € 33.650.

Het door de rekenkamer beoogde onderzoek richt zich in eerste instantie op het havenbeheer. Op welke wijze is het havenbeheer van Bataviahaven georganiseerd? Is deze wijze van beheer in overeenstemming met vigerende regelgeving? Op welke wijze is de besluitvorming rond het havenbeheer tot stand gekomen?

Dit onderzoek richt zich vooral op de rechtmatigheid van de uitvoering van het beleid.

¹ De jaartallen achter de onderwerpen zijn indicatief voor de voorgenomen planning

3. *Beleidsnota's;*

De gemeente maakt vele beleidsnota's. Soms op initiatief van raad en college, vaak op initiatief van de ambtelijke organisatie. Met de invoering van de nieuwe gemeentewet heeft de raad de bevoegdheid kaders te stellen voor het gemeentelijk beleid. Veel beleidsnota's zijn een uitvloeisel van de kaderstelling van de gemeenteraad; sommige beleidsnota's zijn een voorbereiding op de kaderstelling door de raad. Op welke wijze wordt de raad betrokken bij de voorbereiding van zijn kadernota's? Op welke wijze kan de raad de uitvoering van het beleid controleren aan de hand van de kaderstelling?

Dit onderzoek richt zich op doeltreffendheid en doelmatigheid.

4. *Deregulering en debureaucratisering*

Het rijksbeleid is gericht op deregulering bij de overheid, dus ook bij de gemeentelijke overheid. De Rekenkamer vraagt zich af welke maatregelen de gemeente heeft getroffen om de eigen regels te evalueren en zo nodig aan te passen. Naast de gemeentelijke regels voert de gemeente ook een groot aantal provinciale en rijksregels uit. Deregulering van deze regels is niet aan de gemeente. Er kan wel iets gezegd worden van de wijze waarop deze regels door de gemeente worden uitgevoerd. De meer klant- of burgergerichte wijze van uitvoering van rijks- en provinciale regels vatten wij samen onder de term debureaucratisering. Op welke wijze heeft de gemeente beleid geformuleerd om tot minder regulering en bureaucratiesing te komen. Wordt dit beleid ook uitgevoerd en wat zijn de resultaten?

Dit onderzoek richt zich op doeltreffendheid van het beleid.

5. *Dienstverlening aan de burger*

Zowel in kader van de Burger Centraal als het project Digitale Dienstverlening streeft de gemeente naar een verbetering van de dienstverlening aan de burger. Deze projecten hebben veel geld gekost, hoeveel is (nog) niet duidelijk. De vraag doet zich dan ook voor of de dienstverlening is verbeterd. Het ligt voor de hand de burger te vragen wat zijn mening is over de dienstverlening van de gemeente. Helaas ontbreken ons z.g. nulmetingen, zodat een uitspraak over verbetering nagenoeg onmogelijk lijkt. Wel is het mogelijk de huidige stand van zaken te onderzoeken, hoe de gemeente stuurt op de kwaliteit van de dienstverlening en een uitspraak te doen over de huidige kwaliteit en knelpunten van de dienstverlening.

In dit onderzoek staat doelmatigheid centraal.

6. *Evaluatie art. 213a-onderzoeken*

In het kader van art. 213a van de Gemeentewet is het college sinds 7 maart 2002 verplicht jaarlijks onderzoek te doen naar het eigen functioneren. De rekenkamer vraagt zich af welke onderzoeken sinds 2002 zijn voorgenomen en welke zijn uitgevoerd. De Rekenkamer wenst kennis te nemen van deze onderzoeken. De Rekenkamer wil inzicht verkrijgen in de wijze waarop raad en college over deze onderzoeken zijn geïnformeerd en op welke wijze zij de uitkomsten hebben behandeld. Aan de hand van een of meer art. 213a-onderzoeken zal de rekenkamer nagaan in hoeverre de resultaten van deze onderzoeken hebben geleid tot aanpassingen of verbeteringen van het gevoerde beleid.

Centraal staan bij dit onderzoek rechtmatigheid en doeltreffendheid.

7. *Grondbedrijf*

Het grondbedrijf houdt zich bezig met het beheer, aankoop en verkoop van gemeentelijke gronden. Het grondbedrijf is verantwoordelijk voor de gemeentelijke grondexploitatie. De ontwikkeling van nieuwe wijken en andere stadsontwikkelingsactiviteiten worden vaak ten laste gebracht van het grondbedrijf. De rekenkamer wenst inzicht in de doelmatigheid van de administratieve organisatie van het grondbedrijf, de wijze waarop de grondexploitatieprojecten worden beheerd en (risico's) beheerst. Verder wenst de rekenkamer inzicht te verwerven in de wijze waarop college en raad worden geïnformeerd over de voortgang en de resultaten van de exploitatie en over de wijze waarop college en raad met deze informatie omgaan. Welke kaders zijn er gesteld en op welke wijze wordt door raad en college bijgestuurd.

Doelmatigheid van het beheer en rechtmatigheid van risicobeheersing staan centraal.

8. *Hoofdwegenstructuur*

De gemeente heeft de afgelopen jaren forse ingrepen gepleegd in de hoofdwegenstructuur van Lelystad. De aanpassing van de hoofdwegenstructuur heeft pas plaats gevonden na ampele discussies in de raad.

Welke doelstellingen wilde de gemeente met het aanpassen van de hoofdwegenstructuur bereiken en tegen welke kosten. Welke kaders heeft de raad meegegeven? Welke risico's (ook voor andere beleidsterreinen) zijn daarbij onderkend? Zijn de voorgenomen doelstellingen ge-

realiseerd? Wat zijn de kosten geweest en zijn deze redelijk in overeenstemming met eerdere ramingen? Op welke wijze heeft de raad het college op dit terrein gecontroleerd? Dit onderzoek richt zich vooral op doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde beleid.

9. *Invoeren WMO*

Per 1 mei 2007 is de Wet Maatschappelijke Ondersteuning na een lang voorbereidingstraject in werking getreden. De WMO wordt uitgevoerd door de gemeente. De Rekenkamer wil graag inzicht in de kwaliteit van de uitvoering van de WMO. Hierbij is zowel het oordeel van de cliënten als van de professionals van gemeente, betrokken instellingen en bedrijven van belang. De rekenkamer onderzoekt dan de doeltreffendheid en de doelmatigheid van de invoering van de WMO. Deel van het onderzoek is de wijze waarop raad en college zijn geïnformeerd over de voortgang en op welke wijze beide bestuursorganen op grond van de verkregen informatie hebben bijgestuurd. De Rekenkamer vraagt zich ook af welke financiële risico's de gemeente loopt door de invoering van de WMO.

Een onderzoek naar klanttevredenheid sluit de Rekenkamer niet uit.

10. *Jeugdzorg*

De gemeente komt de minderjarige medemens op een groot aantal verschillende niveaus en manieren tegen: burgerlijke stand, bevolkingsregister, consultatiebureau, onderwijs, leerplicht, studiebeurs, jeugd- en jongerenwerk, HALT en er zijn zonder twijfel nog meer relaties tussen de gemeente en de doelgroep. Een deel van de jeugd zal de gemeente tegenkomen onder min of meer problematische omstandigheden. In sommige gevallen heeft de gemeente een regiefunctie.

Het is bekend, dat er zeer veel instanties zijn, die zich met de jeugd en vooral met het problematisch deel van de jeugd bezighouden. De samenwerking van al deze instanties is, volgens krantenberichten, voor verbetering vatbaar.

De rekenkamer tracht inzicht te krijgen in de wijze waarop de samenwerking tussen de verschillende gemeentelijke onderdelen en tussen de gemeente en andere instanties is georganiseerd, evenals in de wijze waarop aan de regiefunctie inhoud wordt gegeven. De rekenkamer zal het gemeentelijk handelen toetsen op doeltreffendheid en doelmatigheid.

11. *Kwaliteit externe bureaus*

Voor diverse werkzaamheden worden externen en externe bureaus ingeschakeld. Hiermee is een flink geldbedrag gemoeid. De vraag doet zich voor af de gemeente waar voor haar geld krijgt? Worden er kwaliteitseisen gesteld bij het verlenen van opdrachten aan externen? Worden de resultaten van de werkzaamheden van externen getoetst aan de vooraf gestelde kwaliteitseisen? Hoe tevreden is de gemeentelijke organisatie over de kwaliteit van de externen? Het onderzoek richt zich op doeltreffendheid en doelmatigheid van het gemeentelijk handelen.

12. *Kwaliteitsstructuurplan KSP*

Voor het beheer van de openbare ruimte heeft de raad het Kwaliteitsstructuurplan vastgesteld. In dit plan wordt de openbare ruimte ingedeeld in verschillende delen met elk een eigen beheersniveau. Op grond van het KSP worden budgetten toegedeeld voor het beheer van de openbare ruimte. Op welke wijze wordt het gerealiseerde beheer getoetst aan het KSP. De rekenkamer wil weten of de openbare ruimte in Lelystad voldoet aan de eisen van het KSP. Welke zijn de kosten van het KSP. Wegen de kosten op tegen de geconstateerde resultaten? Doeltreffendheid van beleid en doelmatigheid van uitvoering staan centraal bij dit onderzoek

13. *Leerlingenvervoer*

De gemeente heeft de plicht bepaalde groepen leerplichtige leerlingen op haar kosten naar scholen te vervoeren. Dit vervoer betreft vooral leerlingen van het speciaal onderwijs. Deze leerlingen bezoeken zowel scholen in Lelystad als buiten Lelystad.

Om dit vervoer tot stand te brengen heeft de gemeente een overeenkomst afgesloten met een of meer vervoersondernemingen. Deze ondernemingen zijn geselecteerd aan de hand van een Europese aanbesteding. Binnen afzienbare tijd staat de gemeente voor de opdracht een nieuw contract af te sluiten voor het leerlingenvervoer. Het onderzoek richt zich op de totstandkoming van de vervoersovereenkomst en op het beheer van de vervoerscontracten. Doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde bestuur rond het onderwerp leerlingenvervoer staan centraal in dit onderzoek.

14. *Reserves en voorzieningen*

Van de Vereniging Eigen Huis heeft de Rekenkamer een brief ontvangen met het verzoek een onderzoek te doen naar de stand van de voorzieningen in de vooronderstelling, dat dit als resultaat kan hebben dat de lasten voor de burger omlaag kunnen. In Nijmegen en Almere heeft

de rekenkamer een dergelijk onderzoek uitgevoerd. In Harlingen heeft een onderzoek naar de reserves geleid tot het aftreden van een wethouder.

De relatie tussen reserves en voorzieningen en de hoogte van de lasten van de burger is aanwezig. Of een onderzoek naar de stand van reserves en voorzieningen kan leiden tot lastenverlaging van de burger van Lelystad is de vraag. Als het beleid doeltreffend en het beheer doelmatig is, zal geen lastenverlaging voor de burger verwacht kunnen worden.

Mogelijk een onderwerp voor een z.g. quick scan en een rekenkamerbrief.

15. *Risicobeheersing grote projecten*

Lelystad kent nogal wat grote projecten. Deze projecten zijn vaak complex van omvang en brengen voor de gemeente verschillende risico's met zich mee. Risico's zijn niet altijd te vermijden, maar wel in te schatten en zo mogelijk te beheersen. Op welke wijze beheerst het college de risico's van grote projecten? Welke maatregelen neemt hij daartoe? Is de risicobeheersing doeltreffend, doelmatig en rechtmatig georganiseerd?

16. *Subsidiebeleid toegespitst op VVE en Peuterspeelzaalwerk*

De gemeente subsidieert in het kader van VVE en om andere redenen peuterspeelzalen en andere instellingen. De rekenkamer wenst inzicht in de wijze waarop de subsidiering met alle bijbehorende processen beleidsmatig is georganiseerd. Gebeurt dit doelmatig, doeltreffend en rechtmatig?

17. *Vastgoedbeheer*

De gemeente beheert veel gebouwde eigendommen, welke voor velerlei doeleinden in gebruik zijn. Elk met hun specifieke gebruikerseisen. Lelystad kent geen centraal beheer van dit vastgoed. Het eerder door de rekenkamer uitgevoerde BAL-onderzoek geeft aanleiding om na te gaan hoe het zit met de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het beheer van het gemeentelijk vastgoed.

18. *Verbonden partijen*

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een aanzienlijk bestuurlijk of financieel belang heeft en derhalve een zeker risico loopt. Hierbij kan worden gedacht aan gemeenschappelijke regelingen, deelname in NV's of BV's, eigen NV's of BV's, stichtingen en verenigingen.

Het onderzoek richt zich op twee aspecten van rechtmatigheid: de aan de raad verstrekte informatie en de wijze waarop de raad reageert op de verstrekte informatie over verbonden partijen.

19. *Verkeersveiligheid*

Lelystad heeft de afgelopen jaar veel geld uitgegeven aan maatregelen om de verkeersveiligheid te bevorderen. Het is al bekend, dat er door de burger evenals in de raad verschillend gedacht wordt over de genomen maatregelen. De rekenkamer wil inzicht verwerven in de ontwikkeling van de verkeersveiligheid in Lelystad. Is de verkeersveiligheid in Lelystad toegenomen? Zijn de genomen maatregelen effectief geweest? Wat zijn de kosten geweest van de verschillende maatregelen? Op deze wijze kan een beeld verkregen worden over doeltreffendheid en doelmatigheid van de verkeersmaatregelen.

20. *Werk en inkomen*

Naast de moderne vorm van bijstandverstrekking houdt dit programma zich ook bezig met het vergroten van werkgelegenheid en de begeleiding van mensen zonder werk naar een baan. Het aantal maatregelen om deze gemeentelijke activiteit om te vormen naar een modernere standaard is erg groot. Van belang is ook de wijze waarop bij dit programma betrokken afdelingen samenwerken. Onderzoek zal zich richten op doelmatigheid van de uitvoering en de doeltreffendheid van het beleid.

4. Criteria

Een onderwerp komt voor opname in het onderzoeksprogramma in aanmerking als het voldoet aan (een combinatie van) 5 criteria (art. 12 Reglement van Orde Rekenkamer Lelystad):

1. prioriteit binnen gemeentelijk beleid;
2. maatschappelijk belang;
3. financieel belang;
4. risico voor rechtmatigheid, doelmatigheid of doeltreffendheid;
5. onderwerp wordt niet elders binnen de gemeente onderzocht.